

Pravilnik o ocenjivanju učenika VI – X razreda srednje škole ISB u programu MYP i Pravilnik o akademskom poštenju

Kao škola koja pripada svetskom sistemu obrazovnih ustanova organizacije *International Baccalaureate* (IBO) i nudi sva tri nastavna programa IB, ISB je donela pravilnik o ocenjivanju i akademskom poštenju, zasnovan na filozofiji i principima IB.

Pristup ocenjivanju

Ocenjivanje je stalan proces i nastavnici i učenici ga koriste radi redovnog dobijanja povratnih informacija o napretku u sticanju znanja, kao i zarad postavljanja odgovarajućih ciljeva. Ono je neodvojiv deo procesa učenja; autentično je i od velikog značaja za razvoj učenika, a za cilj ima da pruži podršku i podstakne sticanje znanja. Ocenjivanje je način da se proceni koliko učenik zna, šta razume i šta može da radi, a koriste ga nastavnici kako bi prikupili informacije na osnovu kojih razvijaju praksu i pristup vođenju nastave.

Pravila ocenjivanja

- Ocenjivanje je neodvojiv deo planiranja, nastavnog procesa i učenja.
- Ocenjivanje je stalan i sveobuhvatan proces prilikom koga se koristi uravnoteženi spektar strategija i metoda, kao i dva pristupa: ocenjivanje napretka u sticanju znanja i ocenjivanje znanja i veština po okončanju procesa sticanja znanja.
- Ocenjivanje je autentičan postupak i zahteva primenu znanja, shvatanja i veštine u reagovanju na situacije iz stvarnog života.
- Ocenjivanje je diferencirano i omogućava učenicima da pokažu svoje znanje na razne načine.
- Ocenjivanje je holističko i zasnovano na odgovarajućim kriterijumima.
- Učenici su obavešteni o kriterijumima ocenjivanja na način koji je primeren njihovom uzrastu.
- Učenici imaju aktivnu ulogu u razjašnjavanju kriterijuma ocenjivanja putem samoocenjivanja i ocenjivanja koje sprovode njihovi vršnjaci.
- Ocenjivanje učenicima pruža prilike da razvijaju svoje pristupe veštinama sticanja znanja i pokažu nastavnicima kako to čine.
- Podaci o ocenama koriste se kako bi se pravovremeno dobile korisne povratne informacije.
- Proces ocenjivanja omogućava svrsishodno obaveštavanje roditelja o napretku učenika.

Revidiranje pravilnika

Ovaj dokument je revidiran u novembru 2015; revizija se odvija svakih pet godina, ili po potrebi, u skladu sa izmenama nastavnog programa.

„ISB je obrazovna zajednica koja inspiriše i osposobljava svoje učenike da uspeju i da pozitivno doprinesu društvu u celini.“

Principi i praksa u ocenjivanju u okviru programa za srednju školu (MYP)

- Kriterijumi ocenjivanja za svaki pojedinačni predmet preuzeti su iz zvaničnih uputstava za predmete programa MYP koje objavljuje IB.
- Kriterijumi se zasnivaju na kontinuumu, pa su učenici VI razreda ocenjeni u skladu sa ciljevima koje treba da dostignu do kraja prve godine MYP; učenici VII i VIII razreda ocenjuju se u skladu sa ciljevima koje treba da dostignu do kraja treće godine MYP, a učenici IX i X razreda ocenjuju se u skladu sa ciljevima koje treba da dostignu do kraja pete godine programa MYP.

Specifični kriterijumi za pojedinačne predmete

- Specifični kriterijumi za pojedinačni predmet daju nam podatke o ciljevima sticanja znanja.
- Svaka grupa predmeta se ocenjuje prema četiri kriterijuma.
- Kriterijumi sadrže opise koji odgovaraju brojevnim vrednostima na skali od 0 do 8 i ukazuju na *nivo postignutog uspeha* učenika za svaki pojedinačni cilj procesa sticanja znanja.
- Nivoi postignutog uspeha predstavljaju kontinuum sticanja znanja tokom jedne godine, kao i tokom celog programa MYP, od VI do X razreda.

Kvartalni izveštaji

- Izveštaji sa ocenama ili svedočanstva se roditeljima dostavljaju u elektronskom obliku (ili na zahtev, u vidu štampanog dokumenta) na kraju svakog kvartala.
- Po izdavanju svedočanstva za prvi i treći kvartal organizuju se roditeljski sastanci na kojima se očekuje i prisustvo učenika.

Nivoi postignutog uspeha i ocene u programu MYP

- U svedočanstvima za sve kvartale združeno su navedeni nivoi postignutog uspeha za svaki kriterijum i uzimaju u obzir učinak đaka koji je bio najdosledniji do tog trenutka u jednoj školskoj godini.
 - Nivoi postignutog uspeha zasnivaju se na *oceni stečenog znanja (summative assessment)* kojom se opisuje *učinak* đaka do kraja datog kvartala.
 - Ocena stečenog znanja (*summative assessment*) dopunjena je *ocenom napretka u sticanju znanja (formative assessment)* na koju se ovim programom stavlja poseban naglasak, a koja meri *napredak* svakog učenika tokom cele godine.
- Svaki kriterijum se ocenjuje najmanje jednom do kraja drugog kvartala i najmanje dvaput do kraja četvrtog kvartala.
- Svedočanstva za drugi i četvrti kvartal obuhvataju ocene koje se zasnivaju na poznatim okvirima ocena MYP.

„IB je obrazovna zajednica koja inspiriše i osposobljava svoje učenike da uspeju i da pozitivno doprinesu društvu u celini.“

Preračunavanje nivoa postignutog uspeha u okviru specifičnih kriterijuma za pojedinačne predmete u ocene u programu MYP

- Ocene u programu MYP izražene su brojevnim vrednostima na skali od 1-7.
- Ocene se izračunavaju zbrajanjem svih nivoa postignutog uspeha za sve specifične kriterijume u drugom i četvrtom kvartalu.
- Taj zbir nivoa postignutog uspeha ukupno može iznositi najviše 32 (četiri kriterijuma sa po najviše osam nivoa postignutog uspeha)
- Zbir se iz nivoa postignutog uspeha preračunava u ocenu za konkretan predmet uz pomoć tabele za preračunavanje.
- Ocene od 1 do 7 na skali predstavljaju opise onoga šta učenik zna, šta razume i šta može da radi (prikaz u tabeli na sledećoj strani, sa **podvučenim** primerom).
- Ove ocene se zasnivaju na oceni stečenog znanja (*summative assessment*) kojom se opisuje učinak đaka do kraja svakog polugodišta. Ona je dopunjena ocenom napretka u sticanju znanja (*formative assessment*) tokom različitih etapa procesa učenja, kojom se meri *napredak* svakog učenika tokom cele godine.

Komentari

- Komentari nastavnika usredsređeni su na akademski napredak.
- U svojim komentarima, nastavnici daju povratne informacije o umeću učenika, oblastima koje treba unaprediti, predloge kako se nešto može poboljšati u skladu sa konkretnim ciljevima sticanja znanja u svakoj pojedinačnoj disciplini, i uputstva u pogledu razvoja i postizanja efikasnosti.

Ispiti

- Nivoi postignutog uspeha na ispitima na kraju školske godine u VIII, IX i X razredu navedeni su u posebnom spisku i uračunavaju se u nivoe postignutog uspeha u svakom polugodištu za sve kriterijume koji se ocenjuju na ispitima.

Predmeti u dodatnoj nastavi

- Predmeti u dodatnoj nastavi koje mogu pohađati učenici od VI - VIII razreda, kao i izborni predmeti za učenike IX i X razreda ocenjuju se na skali od 1 do 7, u skladu sa ciljevima sticanja znanja i kriterijumima koje utvrđuje nastavnik izbornog predmeta ili predmeta u dodatnoj nastavi.
- Nastavnici daju komentare o usvojenim veštinama i konceptima, kao i umeću i oblastima koje treba unaprediti tokom prvog i drugog polugodišta.

Primer računanja i preračunavanja nivoa postignutog uspeha u ocene MYP

Kriterijum	Nivoi postignutog uspeha
A	5 od ukupno 8
B	4 od ukupno 8
C	6 od ukupno 8
D	4 od ukupno 8
Nivoi postignutog uspeha UKUPNO	19 od ukupno 32
Ocena MYP	5

Nivoi postignutog uspeha UKUPNO	Ocena	Opis: Ovom ocenom MYP, učenik je dokazao da...
1–5	1	<ul style="list-style-type: none"> je njegov rad vrlo skromnog kvaliteta. iznosi mnogo značajnih grešaka ili nedostataka u razumevanju većine koncepata i konteksta. vrlo retko pokazuje da kritički i kreativno razmišlja. vrlo kruto pristupa saznanjima, retko primenjuje znanje ili veštine.
6–9	2	<ul style="list-style-type: none"> je njegov rad skromnog kvaliteta. pokazuje nerazumevanje ili značajne nedostatke u razumevanju mnogih koncepata i konteksta. retko pokazuje da kritički ili kreativno razmišlja. uopšte uzev, kruto pristupa sticanju znanja i veština i retko ih primenjuje.
10–14	3	<ul style="list-style-type: none"> je njegov rad prihvatljivog kvaliteta. pokazuje najosnovnije razumevanje mnogih koncepata i konteksta, uz povremeno značajno nerazumevanje ili nedostatke u razumevanju. počinje da pokazuje osnovno kritičko i kreativno razmišljanje. često kruto pristupa primeni znanja i veština, i potrebna mu je pomoć na času čak i u poznatim situacijama.
15–18	4	<ul style="list-style-type: none"> je njegov rad dobrog kvaliteta. pokazuje najosnovnije razumevanje većine koncepata i konteksta, uz retku pojavu nerazumevanja ili nedostataka u razumevanju. često pokazuje osnovno kritičko i kreativno razmišljanje. primenjuje znanje i veštine u poznatim situacijama na času uz izvesnu fleksibilnost, ali mu je potrebna pomoć u nepoznatim situacijama.
19–23	5	<ul style="list-style-type: none"> je njegov rad obično visokog kvaliteta. Uglavnom pokazuje razumevanje koncepata i konteksta. pokazuje da kritički i kreativno razmišlja, ponekad i sa umešnošću. primenjuje znanje i veštine u poznatom okruženju na času kao i u situacijama u stvarnom životu, i uz nečiju pomoć u izvesnim nepoznatim životnim situacijama.
24–27	6	<ul style="list-style-type: none"> je njegov rad visokog kvaliteta, povremeno i inovativan. pokazuje široko razumevanje koncepata i konteksta. pokazuje da kritički i kreativno razmišlja, vrlo često i sa umešnošću. primenjuje znanje i veštine u poznatim i nepoznatim životnim situacijama kao i na času, često samostalno.
28–32	7	<ul style="list-style-type: none"> je njegov rad visokog kvaliteta, često inovativan. izražava sveobuhvatno, nijansirano razumevanje koncepata i konteksta. dosledno pokazuje da vešto kritički i kreativno razmišlja. često prenosi znanje i veštine samostalno i stručno, u različitim složenim životnim situacijama, kao i na času.

„ISB je obrazovna zajednica koja inspiriše i osposobljava svoje učenike da uspeju i da pozitivno doprinesu društvu u celini.“

Lični projekat MYP

- Učenici rade lični projekat u X razredu.
- Lični projekat predstavlja vrhunac iskustva rada učenika u programu MYP i služi da prikaže njihovu sposobnost da istraže neku oblast interesovanja samostalnim izučavanjem.
- Učenici moraju oblikovati svoje istraživanje u okviru jednog od globalnih konteksta i pokazati sposobnost da primene svoje znanje, razumevanje i veštine uvežbane i razvijene tokom svog iskustva rada u programu MYP.
- Lični projekat može biti u vidu pisane studije, konstruisanog predmeta, umetničke produkcije, istraživanja ili prezentacije. Lični projekat je odlična priprema za zahtevni maturski rad u programu DP.
- Obrazovni ciljevi ličnog projekta zasnovani su na četiri kriterijuma (navedenih u tabeli).
- Nivo postignutog uspeha učenika za svaki kriterijum predstavljen je brojevnim vrednošću na skali od 0-8.

Specifični kriterijumi za pojedine predmete u ličnom projektu MYP
Kriterijum A: Istraživanje
Kriterijum B: Planiranje
Kriterijum C: Preduzimanje aktivnosti
Kriterijum D: Razmatranje učinjenog

Domaći zadaci

Učenici dobijaju domaće zadatke iz više razloga, između ostalog:

- da bi se bolje upoznali sa konceptima i sadržajima
- da bi učvrstili veštine stečene na času
- da bi razmislili o iskustvima sa časa
- da bi proširili znanje sa časa
- da bi koristili izvore i opremu koja im je pristupačnija kod kuće
- radi nastavka individualnih i zajedničkih prilika za učenje izvan vremenskog ograničenja školskog časa

Svi domaći zadaci imaju rok za predaju. Ako učenik ne završi domaći zadatak do isteka roka, nastavnik će oceniti nivo postignutog uspeha učenika na osnovu rada koji je učenik do tada završio.

Nastavnici mogu da upotrebe svoju slobodnu stručnu procenu i da dozvole izmenu roka u određenim otežavajućim okolnostima. O produžecima rokova odlučivaće se zasebno u svakom pojedinačnom slučaju, pri čemu maksimalni produžetak roka može iznositi nedelju dana (5 radnih dana).

Ako nastavnik odobri produžetak roka, učenik mora predati domaći zadatak dogovorenog datuma.

„ISB je obrazovna zajednica koja inspiriše i osposobljava svoje učenike da uspeju i da pozitivno doprinesu društvu u celini.“

Ažurirano u junu 2015. i januaru 2016.

Ukoliko zadatak ne bude završen u tom roku, nastavnik će oceniti nivo postignutog uspeha učenika na osnovu rada koji je učenik do tada završio.

Ako nastavnik ne odobri produžetak roka, učenik će predati domaći zadatak u prvobitnom roku, čak i ako njegov rad nije dovršen.

Ako učenik uopšte ne preda domaći zadatak, ni nakon produžetka ili promenjenog roka, učenik će dobiti ocenu 0 za nivo postignutog uspeha za taj zadatak. U takvim okolnostima, roditelji učenika će o tome biti obavješteni.

Nastavnik će oceniti nivo postignutog uspeha učenika na osnovu završenog rada.

Akademsko poštenje

Pravila

- ISB vrednuje akademsko poštenje kao jedan od ključnih principa svojih obrazovnih programa. Njegove osnove su ugrađene u profil učenika IB i pristupe sticanju veština učenja koji đacima omogućavaju da nauče i razumeju značaj akademskog poštenja u pristupu svom obrazovanju, kao i u životu.

„U svim svojim aktivnostima učenja, učenici moraju pokazati akademsko poštenje i izbegavati svaki oblik kršenja akademske discipline“ (*izvod iz Akademskog poštenja u programu MYP*)

- Svi predati učenički radovi treba da odražavaju njihova lična razmišljanja i razumevanje. Nadgledaćemo originalnost i autentičnost radova.

Kada se problem pojavi, biće svrstan u jednu ili više sledećih kategorija zloupotrebe, a nakon toga uslediće odgovarajuće posledice (kao što je navedeno u Dodatku I):

- DOSLUH – kada učenik/učenica podržava zloupotrebu, namerno dozvoljavajući da drugi učenik njegov/njen rad prepíše i preda pod svojim imenom. Kada je očigledno da je rad učenika prepravljao neko drugi i kada učenici predaju rad koji nisu sasvim sami napisali ili koji ne sadrži samo njihove misli.
- DUPLIRANJE – kada učenik preda isti rad za različite komponente ocenjivanja školskih zadataka.
- NEPOŠTENA PRAKSA – neki primeri su: unošenje nedozvoljenih materijala u učionicu u kojoj se održava ispit; zapisivanje odgovora po završetku ispita; disciplinski prekršaj tokom održavanja ispita, nedozvoljeni pristup ispitnim materijalima, korišćenje kalkulatora ili drugih sredstava radi dobijanja odgovora onda kada to nije predviđeno nastavnim programom; ponašanje kojim se ometa održavanje ispita.
- PLAGIJAT – U uslovima nastave, pod plagijatom se podrazumeva kada učenik namerno koristi tuđe reči, ideje ili drugi originalni materijal (ne ono što je opšte poznato), a da pri tom ne obelodani izvor.

Definisanje i izbegavanje plagijata: (ovakve diskusije se jednako odnose na prisvajanje tuđeg dela kao i na zloupotrebu izvora)

- Kada se preda tuđ autorski tekst kao sopstveni ili pokuša da se prikrije granica između sopstvenih ideja i reči i onih koje su pozajmljene iz nekog izvora;
- Nesmotreno i nepropisno citiranje ideja i reči pozajmljenih iz nekog izvora.

„ISB je obrazovna zajednica koja inspiriše i osposobljava svoje učenike da uspeju i da pozitivno doprinesu društvu u celini.“

VAŽNA NAPOMENA: Neće se smatrati plagijatorom onaj učenik koji nastoji da identifikuje svoj izvor i oda mu zasluge ali pogrešno upotrebi tačno određeni format za navođenje citata, ili pak netačno upotrebi znake navoda ili druge vidove identifikovanja materijala koji potiču iz drugih izvora. Zauzvrat, smatraće se da takav učenik nije naveo i dokumentovao izvor na odgovarajući način i biće poučen kako da to ubuduće čini.

Uputstva za navođenje izvora:

(Iz Uvoda u knjigu „Pisanje uz pomoć izvornika – vodič za studente Harvarda“)

Kada se pozivate na svoje izvore ili ih dokumentujete tako što ih citirate, to ne samo da vas definiše kao poštenu i velikodušnu osobu, već dodatno ojačava vaše argumente. Svoje izvore navodite unošenjem oznaka koje vaše čitaoce upućuju na beleške u kojima pružate podatke o objavljivanju izvornika, što vašim čitaocima omogućava da pronađu iste podatke koje ste i vi našli. Navođenje izvora istovremeno štiti i podupire vaše argumente. Vaš navod čitaocu govori: „Ovde sam ja pronašao ovu ideju, ove reči, ove podatke. Ovde se možete i sami uveriti u suštinu ideja koje vam nudim ili pronaći kontekst reči koje sam naveo – u slučaju da želite da ih proverite ili ih i sami dalje istražite.“ A to obično govori: „ova osoba ima zasluge za navedene misli ili reči; na ovaj način joj iskazujem zahvalnost.“ Ali to takođe govori: „ovaj učeni čovek je ustanovio da je ovo ovako; to nije samo moje jednostrano mišljenje niti puka pretpostavka.“ Odavanje priznanja vašim izvorima stoga istovremeno predstavlja i vašu obavezu, ali i uslugu i prednost. (Kurziv i naglašavanje su dodati.)¹

Proces

Navedena prva dva koraka su obavezna, bez obzira da li je u pitanju prvi ili ponovljeni slučaj zloupotrebe.

- 1) Nastavnik posumnja da je došlo do akademske zloupotrebe.
- 2) U razgovoru nasamo sa učenikom, nastavnik utvrdi da li je odista došlo do zloupotrebe.

AKO je u pitanju greška – nastavnik će učeniku razjasniti koja je tačna procedura kako bi se izbeglo ponavljanje greške. Nastavnik obaveštava razrednog nastavnika i glavnog predmetnog nastavnika. Nisu potrebni nikakvi dodatni koraci.

AKO je u pitanju očigledna zloupotreba – nastavnik obaveštava razrednog starešinu/ glavnog predmetnog nastavnika. Razredni starešina će utvrditi da li je u pitanju prvi prekršaj (tražiće informacije od svakog nastavnika ponaosob). Biće potrebno i da proveri podatke u učeničkom dosijeu.

¹ Harvey, Gordon. Writing with Sources: A Guide for Harvard Students. Indianapolis/Cambridge: Hackett Publishing Company, Inc., 1995.

AKO je u pitanju prvi prekršaj – nastavnik razgovara sa učenicom i upućuje ga kako da se na pravi način pridržava prakse akademskog poštenja. Kada su u pitanju učenici od VI – VIII razreda nastavnik šalje imejl roditeljima (za učenike IX – X razreda održava se diskusija), uz kopiju razrednom starešini i glavnom predmetnom nastavniku, i unosi podatke o tome u učenički dosije. Kod učenika IX – X razreda isključivo se održava diskusija. Rad za koji se utvrdi zloupotreba neće biti ocenjen i od učenika će se zahtevati da ga uradi ponovo. Nastavnik će oceniti ponovljeni rad i dati svoje komentare. Učenik će biti obavješten o posledicama svakog eventualnog naknadnog prekršaja.

AKO je reč o drugom prekršaju (bez obzira na to koji je predmet u pitanju) – predmetni nastavnik i razredni starešina zakazuju sastanak s roditeljima učenika. Učenik i njegovi roditelji biće obavješteni da rad u kome postoji zloupotreba neće biti ocenjen i od učenika će biti zahtevano da ga ponovo uradi. Nastavnik će oceniti ponovljeni rad i dati svoje komentare. Biće predložen plan aktivnosti. Razredni starešina će poslati imejl obavještenje roditeljima, uz kopiju svim nastavnicima, glavnom predmetnom nastavniku i uneće podatke o tome u učenički dosije.

AKO je reč o trećem prekršaju (bez obzira na to koji je predmet u pitanju) – razredni starešina i školski psiholog zakazuju sastanak s roditeljima učenika. Učenik i njegovi roditelji će biti obavješteni da rad u kome postoji zloupotreba neće biti ocenjen i od učenika će biti zahtevano da ga ponovo uradi. Nastavnik će oceniti ponovljeni rad i dati svoje komentare. Biće predložen novi plan aktivnosti. Učenik i njegovi roditelji biće obavješteni da će on, u slučaju ponovljenog prekršaja, biti suspendovan zbog nepopravljivog ponašanja. Školski psiholog će roditeljima poslati imejl obavještenje, uz kopiju svim nastavnicima, glavnom predmetnom nastavniku i direktoru srednje škole, i uneće podatke o tome u učenički dosije.

AKO je reč o četvrtom prekršaju (bez obzira na to koji je predmet u pitanju) – direktor srednje škole će se sastati s roditeljima i učenicom i obavestiti ih o suspenziji. Učenik i roditelji biće obavješteni da će njegov rad ostati neocenjen i da je učenik izgubio pravo da ponovo preda rad. Biće predložen plan daljih aktivnosti. Učenik i njegovi roditelji biće obavješteni da će on, u slučaju ponovljenog prekršaja, biti zamoljen da napusti školu. Direktor srednje škole će roditeljima poslati imejl obavještenje, uz kopiju svim nastavnicima, glavnom predmetnom nastavniku i školskom psihologu, i uneće podatke o tome u učenički dosije.

AKO je reč o petom prekršaju (bez obzira na to koji je predmet u pitanju) – direktor srednje škole obavestiće roditelje da treba povuku dete iz škole ili će dete biti izbačeno iz škole. Direktor srednje škole sastaje se s direktorom škole kako bi potvrdio ovu odluku. Direktor srednje škole će roditeljima poslati imejl obavještenje, uz kopiju svim nastavnicima, glavnom predmetnom nastavniku i školskom psihologu, i uneće podatke o tome u učenički dosije. Roditelji će biti obavješteni da imaju pravo žalbe.

*Inicijalni razgovor nastavnika sa učenicom – s obzirom na to da je ovo potencijalno nezgodna situacija, ukoliko nastavnik sumnja na zloupotrebu i nije siguran kako da pristupi razgovoru, od ključnog je značaja da se posavetuje sa svojim pretpostavljenim – glavnim predmetnim nastavnikom, sa koordinatorom za nastavni program, školskim psihologom ili direktorom srednje škole. Ovaj prvi korak je od izuzetne važnosti da bi se učeniku omogućilo da se oseća slobodno da kaže istinu. U nekim slučajevima, učenik će poreći da je kršio akademsku disciplinu, naročito u slučajevima dosluha, zbog čega je od ključnog značaja da dokazi o zloupotrebi budu čvrsti, kao i da se ispitivanje učenika usmerava ka istini. Treba izbeći bilo kakav oblik optuživanja – potrebno je jednostavno navesti činjenice. Ukoliko učenik IX – X razreda u slučaju **prvog** prekršaja uporno poriče prekršaj, nastavnik će obavestiti razrednog starešinu da započne proces uključivanja roditelja.

Ažurirano u junu 2015. i januaru 2016.

**** U slučajevima kada do zloupotrebe dođe tokom ispita ili testiranja, odgovori učenika neće biti ocenjeni i učenik će dobiti ocenu „0“.**

***** Imajući u vidu sve veću važnost koja se pridaje ispitima, bilo kakva zloupotreba tokom ispita za posledicu će imati ocenu „0“ i potencijalne reprekusije kao za četvrti prekršaj ili suspenziju.**